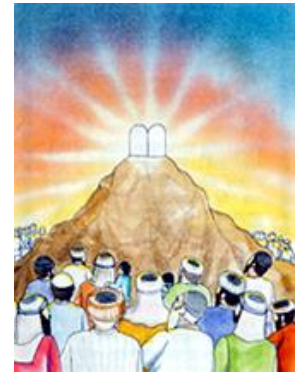

"ה' מסיני בא"

1. המעמד

אתה נגלית בענן כבודך על עם קדשך לדבר עמם, מן השמים השמעתם קולך, ונגלית עליהם בערפלי טהר, גם כל העולם כלו חל מפניך ובריות בראשית חרדו ממך בהגלותך מלכנו על הר סיני, ללמד לעמך תורה ומצוות, ותשמיעם את הוד קולך, ודברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם נגלית ובקול שופר עליהם הופעת . . . (מוסף לר"ה)

2. תאור קבלת התורה בקצרה (מן הספר "מעמד הר סיני", פרק י"ח)

בשנת אלפים וארבע מאות וארבעים ושמונה שנים לבריאת העולם ניתנה התורה. בז' סיון (ע"פ

האמור: הוסיף משה יום אחד מדעתו) ביום שבת קודש בהיות הבקר היו קולות וברקים וענן כבד על ההר וקול שופר חזק מאוד, והיה זה כעין הודעה והכרזה על הופעת כבודו יתברך. ועדיין לא ירדה שכילה והיו אלו קולות המלאכים המקלסים להקב"ה. וקודם הקולות ישנו בני ישראל והוצרך הקב"ה לעוררן, וכששמעו בני ישראל את הקולות חרדו ופחדו מאד ומשה חזק את לבם והוציאם לקראת האלוקים. והיה קול השופר הולך וחזק מאוד. ויתיצבו בתחתית ההר ומיד נתלש ההר ממקומו ונזקף באויר והיה ההר צלול כזוכית ועמדו בני ישראל תחתיו וקבלו ערבות על שמירת התורה שיהיו בניהם ערבים עליהם, וקבלו על עצמם לקיים גם את התורה שבעל פה ונתנו ערבות זה על זה בדברים הניגלים (ולא על הנסתרות) ואחר כך חזר ההר למקומו ועמדו בני ישראל על יד ההר ערוכים האנשים לבד והנשים מצפים ומתיצבים ירד ה' על ההר באש ויעל עשנו עד לב השמים וחשך ענן וערפל וחרד ההר עצמו ונזדעזע ועלה למעלה לקראת האלוקים וירד ה' על ראש ההר, ושלוש מחיצות היו שם, חשך, ענן וערפל ושבע מחיצות של אש היו נוצצות זו בזו והיו ישראל רואים ולא מתפחדין. וירדו עם הקב"ה ששים רבוא מלאכים כנגד מחנה ישראל, וכ"ב אלפים שהיו קרובים יותר לשכינה כנגד מחנה לוי, והיו ישראל רואים אותם. והיתה הארץ חלה והיו ההרים מתרעשים והגבעות מתמוטטות והאילנות כרעו והמתים בשאל חיו. ובאו תבור וכרמל להר סיני, וכן כל ההרים שבעולם היו מזדעזעין עולים ויורדים עד שהושיט הקב"ה ידו ונחו. והרעיש הקב"ה כל העולם כולו על יושביו ונבהלו האומות ונכנסו לבלעם ושאלו שמא מאבד המקום את עולמו, והשיבם "ה' עוז לעמו יתן" ופנו והלכו איש למקומו. וקודם שאמר הקב"ה עשרת הדברות הדמים את כל העולם, צפור לא צווח, עוף לא פרח, שור לא געה, שרפים לא אמרו קדוש, הים לא זע, הבריות לא דברו, חמה לא הלכה, אלא כל העולם שותק ומחריש ויצא הקול" אנכי ה' אלוקיך: ואמר הקב"ה בדבור אחד כל עשרת הדברות והבינו ישראל מתוכם שני דברות ומתו, כולם וחזרה התורה לפני הקב"ה ובקשה עליהם רחמים והוריד הקב"ה טל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם, ובקשו ממשה" דבר אתה עמנו ונשמעה ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות" ולא רצה משה בענותנותו. ושלא הקב"ה למיכאל ולגבריאל ואחזו בידו של משה והגישוהו אל הערפל ונעשה לו שביל בענן, ושתי חומות של ערפל היו, והיה משה מהלך ביניהם לפני משלוש מחיצות של חושך ענן וערפל. וכל ישראל רואים את הקולות והלפידים והוא ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים והקול מדבר אליו ואומר לו: "משה, משה, לך אמור להם לישראל כך וכך" והיה הדיבור יוצא מימינו של הקב"ה לשמאלן של ישראל וחוזר ועוקף את מחנה ישראל וחוזר להקב"ה, והיה הדיבור יוצא בלהבות אש ונחקק על הלוחות, והיה הדיבור חוזר על כל אחד מישראל ואומר לו: מקבל אתה עליך את הדיבור הזה כך וכך דינין יש בו, כך וכך עונשין יש בו, כך וכך מצות, והיה אומר לו הישראל: כן, והיה הדיבור נושקו על פיו. והיו ישראל מסתכלים בכל דיבור ודיבור ויודעים כמה מדרשים יש בו וכמה הלכות יש בו וכמה קלין וחמורין יש בו והיו רואים כל סודות התורה העליונים ותחתונים שבכל דיבור ודיבור ולא נחסר מהם כלום והיה הקול נחלק לשבעה קולות ואח"כ לשבעים קולות כדי שישמעו כל האומות, וכל אומה שמעה בלשונה כדי שלא ליתן פתחון פה לאומות העולם אילו שמעוהו בלשונו קבלנוה. ובכל דיבור ודיבור שייצא מפי הקב"ה יצתה נשמתן של ישראל ובכל דיבור ודיבור חזרו לאחוריהן י"ב מיל, והיו מלאכי השרת מדדין אותם, נמצאו מהלכים באותו יום מאתים וארבעים מיל עשרים וארבע מיל בכל דיבור. והיה היום ברור והיו ישראל משתלהין (עייפיים) מפני האש ואמר הקב"ה לענני כבוד שוירידו טל לבניו, והוריד הקב"ה טללים וגשמים כמ"ש "גשם נדבות תניף". וחזרו לאהליהם בתשע שעות ביום וציווים בלשון נקיה לכו איש לאהלו. וכל ישראל נתקדשו ונטהרו ונתרפאו מכל מום, ואף עוורים שהיו בישראל נתרפאו, ופסקה זוהמתן והיו בני חורין משעבוד גליות וממלאך המות. וכל אותו הדור ששמעו את קולו יתברך בהר סיני זכו להיות כמלאכי השרת לא ראו טיפת קרי בימיהם ולא משל בהם כל מיני כינים ובמותם לא שלטה בהם רימה ותולעה אשריהם בעולם הזה ואשריהם בעולם הבא ועליהם הכתוב אומר" אשרי העם שככה לו".

3. מצות זכירת מעמד הר סיני

"רק השמר לך ושמור נפשך מאוד פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך ופן יסורו מלבבך . . . והודעתם לבניך ולבני בניך יום

אשר עמדת לפני ה' אלוֹקֵיךְ בחורב" (דברים ד' ט')

אבל הכתוב הזה לפי דעתי מצות לא תעשה, הזהיר בה מאוד, כי כאשר אמר שנוהר בכל המצות ונשמור החוקים והמשפטים לעשותם חזר ואמר רק אני מזהירך מאד להשמר ולשמור עצמך מאד מאד לזכור מאין באו אליך המצות, שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך הקולות והלפידים את כבודו ואת גודלו ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש, ותודיע כל הדברים אשר ראו עיניך במעמד הנכבד ההוא לבניך ולבני בניך עד עולם. ופירש הטעם **כי השם עשה המעמד ההוא כדי שתלמדו ליראה אותו כל הימים ואת בניכם תלמדון לדורות עולם** אם כן עשו אתם ככה ואל תשכחו אותו.

והנה קודם שיזכיר הדברות שנאמרו שם הזהיר **במצות לא תעשה שלא נשכח דבר מן המעמד ההוא** ולא נסירהו מלבנו לעולם וצוה **במצות עשה שנודיע בו לכל זרענו מדור לדור** כל מה שהיה שם בראיה ובשמיעה. והתועלת במצוה הזאת הגדולה מאד, שאם היו דברי התורה באים אלינו מפי משה בלבד אע"פ שנבואתו נתאמתה באותות ובמופתים אם יקום בקרבנו נביא או חולם חלום ויצונו בהפך מן התורה ונתן אלינו אות או מופת יכנס ספק בלב האנשים אבל **שתגיע אלינו התורה מפי הגבורה לאזנינו ועינינו הרואות אין שם אמצעי נכחיש כל חולק וכל מספק ונשקר אותו**, לא יועילה אות ולא יצילהו מופת מן המיתה בידינו כי אנחנו היודעים בשקרותו. (רמב"ן)

"וראו לכם אחינו שתגדלו בניכם על המעמד ההוא, ותספרו בתוך קהל ועדה גדולתו והדורו שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו

והטענה המביאה לידי אמת, וגדלו המעמד ההוא על כל גדולה, כמו שגדלו הקב"ה . . . (רמב"ם, אגרת תימן)

4. גם אנחנו היינו שם

"כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום . . . ואת אשר איננו פה עמנו . . . (דברים כ"ט י"ד) מדרש תנחומא. (נצבים): ולא אתכם

לבדכם, אלא אף הדורות העתידיים לבוא היו שם באותה שעה . . . הנשמות היו שם, ועדיין גוף לא נברא. . .

5. גם כיום מקבלים את התורה

"קול גדול ולא יסף" (דברים ה' י"ט)

רש"י מתרגימן "ולא פסיק", כי קולו חזק וקיים לעולם . . . (נפש החיים (שער ד' פי"ד): "בכל עת שהאדם עוסק ומתדבק בה (בתורה) כראוי, הדברים שמחים כנתינתן מסיני . . . שכמו שבעת המעמד המקודש נתדבקו כביכול בדיבורו יתברך כך גם עתה ממש כשהאדם עוסק והוגה בה הוא דבוק על ידה בדיבורו יתברך ממש, מחמת שהכל מאמר פיו יתברך למשה בסיני . . . וגם עתה שהאדם עוסק בה בכל תיבה אותה התיבה ממש נחצבת אז להבות אש מפיו ית' כביכול ונחשב כאילו מקבלה בסיני מפיו ית"ש

...